

An Roinn Oideachais
Department of Education

Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí

Nóta faisnéise do scoileanna

Nollaig 2023, Eagrán 2

Faisnéis agus Nuashonruithe ar Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí

Réamhrá

Is é seo an dara heagrán i sraith nótaí faisnéise de chuid na Roinne Oideachais ar Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí. Cuirfidh na nótaí seo nuashonruithe ar fáil do phobail scoileanna ar fheidhmiú céimneach an chlár um Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí. Tá an nóta seo eisithe ag an Roinn chuig gach iarbhunscóil agus iarrtar é a scaipeadh ar scoláirí, tuismitheoirí agus baill foirne i ngach scoil. Beidh an nóta faisnéise ar fáil ar líne freisin agus tá fáilte roimh scoileanna naisc a sholáthar chuige óna láithreáin ghréasáin agus ó láithreacha digiteacha eile.

Na príomh nuashonruithe:

Tá roinnt dréacht-sonraíochtaí ábhar Thráinse 1 amuigh anois le haghaidh comhairliúcháin tar éis faomhadh na Comhairle CNCM. Leanfaidh an comhairliúchán go dtí an Aoine, 23 Feabhra 2024 agus tá eolas le fáil anseo: [Comhairliúcháin](#)

Tá ábhair Thráinse 2 deimhnithe anois, agus tá ainmniúcháin á lorg do Ghrúpaí Forbartha Ábhar: [NCCA.ie](#)

Tionólfar an chéad Chomhdháil um Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí i mí Feabhra 2024.

Naisc úsáideacha agus tuilleadh léitheoireachta:

Tá an sceideal comhaontaithe d'athfhorbairt ábhair Thráinse 1 agus Thráinse 2 na Sraithe Sinsearaí le fáil anseo: [NCCA.ie](#)

Déanann an tAire Oideachais agus Príomhoifigeach Feidhmiúcháin CNCM comóradh ar an gcomhairliúchán do shé cinn de shonraíochtaí na hArdteistiméireachta a seoladh le déanaí: [gov.ie](#)

Léirigh do thuairimí

Tá an comhairliúchán do dhréachtsonraíochtaí ábhair Thráinse 1 oscailte anois

Tabharfar an chéad tráinse d'ábhair Ardteistiméireachta nua agus leasaithe isteach i scoileanna in 2025.

Tar éis faomhadh Chomhairle an CNCM le déanaí, tá dréacht-sonraíochtaí don Bhitheolaíocht, don Cheimic, don Fhisic, don Araibis, don Laidin agus don tSean-Ghréigis amuigh le haghaidh comhairliúcháin faoi láthair.

Is éard atá i gceist leis an gcomhairliúchán ná dian-rannpháirtíocht le raon leathan páirtithe leasmhara ar fud na hÉireann. Tá teagmháil déanta ag an CNCM le scoileanna freisin maidir le páirt a ghlacadh i ngrúpaí fócais scoilbhunaithe a bhfuil múinteoirí, scoláirí agus ceannairí scoile páirteach iontu. Cuideoidh an t-aiseolas ó na comhairliúcháin le bonn eolais a chruthú d'obair gach grúpa forbartha ábhar d'fhonn na sonraíochtaí curaclaim deiridh a thabharfar isteach i scoileanna sa scoilbhliain 2025/26 a bheachtú.

Leanfaidh an comhairliúchán ar aghaidh go dtí an Aoine, 23 Feabhra. Is féidir tuairimí a roinnt trí aighneacht ar líne nó trí shuirbhé ar líne. I gcás gach ceann de na hábhair eolaíochta, is féidir iarratais a dhéanamh chun freastal ar imeacht comhairliúcháin.

Na dréachtsonraíochtaí

Bhí plé fairsing le páirtithe leasmhara mar bhonn le leagan amach na ndréachtsonraíochtaí. Is féidir an páipéar a bhí mar bhonn taighde-bhunaithe don phlé a rochtain anseo. D'fhéadfadh go dtiocfadh aiseolas breise ar an teimpléad chun cinn le linn na gcomhairliúchán poiblí agus déanfar é seo a mheas nuair a bheidh na sonraíochtaí athfhorbartha go léir sa tsraith shinsearach á dtabhairt chun críche.

Áirítear i measc na ngnéithe coitianta:

- príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí
- comhpháirteanna measúnaithe breise
- leibhéal níos airde de scafall ar thorthaí foghlama.

Príomhinniúlachtaí

Díreoidh Sraith Shinsearach athfhorbartha níos mó ar phríomhinniúlachtaí ár ndaoine óga. D'éist an CNCM le múinteoirí, le scoláirí, le tuismitheoirí agus le daoine eile le linn athbhreithniú na sraithe sinsearaí. Leag go leor acu béim ar an tábhacht a bhaineann leis an gcineál duine a bheidh ionat le linn do bhlianta deiridh ar scoil agus nuair a fhágann tú an scoil. Dúirt siad go bhfuil na luachanna agus na meonta atá agat chomh tábhachtach leis an eolas agus na scileanna atá agat. Mhúnligh an t-aiseolas seo athfhorbairt churaclam na sraithe sinsearaí, a dhíríonn ar a thábhachtaí atá sé do scoláirí a bpríomhinniúlachtaí a fheabhsú agus eolas, scileanna, luachanna agus meonta a chomhtháthú chun cabhrú le scoláirí foghlaim, fás agus forbairt mar dhaoine.

Comhpháirteanna measúnaithe breise

I ngach ceann de na dréachtsonraíochtaí tá comhpháirteanna measúnaithe breise nach scrúdú scríofa traidisiúnta iad, ar fiú ar a laghad 40% den mharc iomlán iad agus a ndéanfaidh Coimisiún na Scrúduithe Stáit (CSS) measúnú seachtrach orthu.

Scafall breise ar thorthaí foghlama

Tá leibhéal breise scafall de shnáitheanna staidéir agus torthaí foghlama le sonrú trasna na ndréachtsonraíochtaí go léir. Baintear é seo amach trí theaghlaim d'insint uileghabhálach, cuimsiú an cholúin 'foghlaimíonn scoláirí faoi' agus torthaí foghlama a thugann le fios go soiléir an t-eolas, an cumas agus an tuiscint a bheidh ag scoláirí ag deireadh an chúrsa.

Na dréachtsonraíochtaí

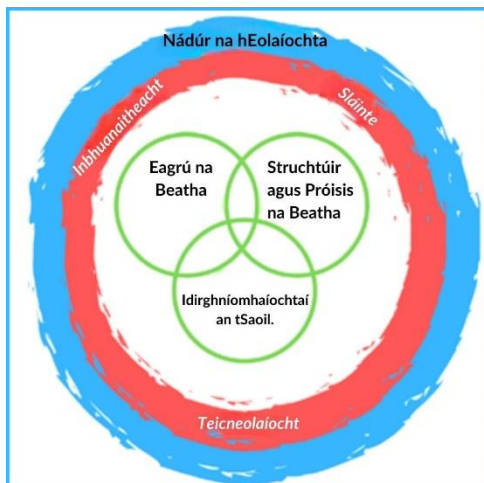
Bitheolaíocht

Déantar cur síos ar an mbitheolaíocht mar staidéar eolaíoch ar an saol agus tá sé go seasta ar cheann de na hábhair is coitianta a roghnaítear sa tSraith Shinsearach.

Tá ceithre shnáithe ann; snáithe aontaithe, Nádúr na hEolaíochta, agus trí shnáithe comhthéacsúla, Eagrú na Beatha, Struchtúir agus Próisis na Beatha, agus Idirghníomhaíochtaí an tSaoil.

Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe sa dréachtsonraíocht: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise dar teideal Bitheolaíocht in Imscrúdú Cleachtais.

Tá nasc chuig an dréachtsonraíocht iomlán le fáil anseo: NCCA.ie

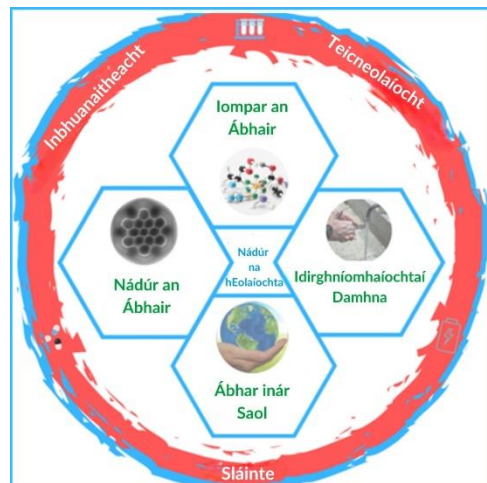
Ceimic

Is éard atá i gceist le staidéar a dhéanamh ar Cheimic ná tuiscint a fháil ar an gcaoi a ndéanann domhan dofheicthe na n-adamh agus na móilíní suas an domhan infheicthe a fheicimid timpeall orainn, agus míníonn sé conas a iompraíonn agus a idirghníomhaíonn gach ábhar sa chruinne.

Tá cúig shnáithe idirghaolmhara i ndréachtsonraíocht Cheimic na hArdteistiméireachta: Nádúr na hEolaíochta, arb é an snáithe aontú é, agus ceithre shnáithe comhthéacsúla—Nádúr an Ábhair, Iompar an Ábhair, Idirghníomhaíochtaí Damhna, agus Ábhar inár Saol.

Aithnítear trí théama a ghearrann trasna gach snáithe mar Shláinte, Inbhuanaitheacht agus Teicneolaíocht. Feidhmíonn siad mar lionsaí trínar féidir le scoláirí iniúchadh a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an eolais ón gceimic.

Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe sa dréachtsonraíocht: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise dar teideal Ceimic in Imscrúdú Cleachtais. Tá nasc chuig an dréachtsonraíocht iomlán le fáil anseo: NCCA.ie

Na dréachtsonraíochtaí

Laidin

Is í an Laidin teanga ársa na Latium, réigiún chathair na hIodáile sa Róimh. De réir mar a bhí an Róimh ina cumhacht idirnáisiúnta ceannasach, bhí an Laidin á labhairt agus á scríobh ní hamháin sa Róimh féin, ach san Eoraip ar fad, san Afraic Thuaidh agus sa Neasoirthear. Sna tréimhsí meánaoiseacha agus luath-nua-aimseartha, measadh níos mó ná riamh gur 'clasaiceach' a bhí i litríocht agus i gcultúr Phoblacht dhéanach na Róimhe agus na luathPhríncipate, ag soláthar samhlacha chun staidéar agus leanúint a dhéanamh, agus d'fhan an Laidin mar theanga idirnáisiúnta na litríochta, na taidhleoireachta, na heolaíochta, na fealsúnachta, na scoláireachta agus an reiligiúin ar fud Iarthar na hEorpa.

Tugann an dréachtsonraíocht chlasaiceach teanga seo aird ar an gcur chuige creatlaí a úsáidtear chun teangacha curaclaim na hArdteistiméireachta a fhoghlaim agus a theagasc. Is éard atá i gceist leis an gcreat seo ná cur chuige coiteann i sonraíochtaí teanga iasachta, lena n-áirítear na haidhmeanna, ionchais do scoláirí agus cur chuige measúnaithe. Tá na sonraíochtaí dírithe ar scoláirí ó gach cúlra teanga.

Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe sa dréachtsonraíocht: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise ina bhfuil staidéar taighde.

Tá nasc chuig an dréachtsonraíocht iomlán le fáil anseo: [NCCA.ie](https://www.ncca.ie)

Araibis

Tá an Araibis ar cheann de na teangacha is forleithne a labhraítear ar domhan. Tacóidh an dréachtsonraíocht seo le scoláirí Araibis a úsáid chun cumarsáid a dhéanamh ar chúiseanna bríocha, spreagfaidh sé suim agus fiosracht iontu faoin gcaoi ar féidir leo teangacha a úsáid agus a fhoghlaim i gcoitinne agus cothóidh sé tuiscint níos fearr ar na cosúlachtaí agus na difríochtaí idir tíortha, pobail agus cultúir éagsúla.

Tá an dréachtsonraíocht Araibis seo don Ardteistiméireacht dírithe ar scoláirí ó gach cúlra teanga. Tá sé mar aidhm aige tacú le cuimsiú sóisialta agus saoránacht ghníomhach chomh maith le léirithiscint a chothú ar na deiseanna uathúla agus spreagúla a chuireann teangacha ar fáil ar scoil, lasmuigh den seomra ranga agus san ionad oibre.

Tá trí chomhpháirt measúnaithe sa dréachtsonraíocht: scrúdú scríofa agus dhá chomhpháirt measúnaithe breise a chuimsíonn scrúdú cluastuisceana agus scrúdú béil.

Tá nasc chuig an dréachtsonraíocht iomlán le fáil anseo: [NCCA.ie](https://www.ncca.ie)

Fisic

Déanann an Fhisc iarracht cur síos aontaithe a fhorbairt ar an gcaoi a n-iompraíonn ábhar agus fuinneamh iad féin agus a idirghníomhaíonn siad lena chéile. Is éard atá i gceist leis ná ceisteanna bunúsacha a chur agus iarracht a dhéanamh iad a fhreagairt trí shamhlacha a bhreathnú, a thomhas, a thriail agus a fhorbairt chun an domhan fisiciúil a mhíniú.

Tá cúig shnáithe i ndrúchtsonraíocht Fhisc na hArdteistiméireachta: snáithe aontú, Nádúr na hEolaíochta, agus ceithre shnáithe comhthéacsúla, Fórsaí agus Gluaisne, Aistriú Tonnta agus Fuinnimh, Leictreachas agus Maighnéadas, agus Fisic Nua-Aimseartha.

Aithnítear trí théama sa drúchtsonraíocht; Teicneolaíocht, Sláinte agus Inbhuanaitheacht a fheidhmíonn mar lionsaí trínar féidir le scoláirí iniúchadh a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an eolais ón bhfisic. Trí na lionsaí seo cuireann siad ceisteanna, scrúdaíonn siad na buntáistí a bhaineann le hiarratais na gcroíchoincheapa, na samhlacha agus na dteoiricí do dhaoine aonair, don phobal agus don chomhshaol, agus déanann siad measúnú ar rioscaí gaolmhara agus ar aon iarmhairtí neamhbheartaithe.

Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe sa drúchtsonraíocht: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise dar teideal Fisic in Imscrúdú Cleachtais.

Tá nasc chuig an drúchtsonraíocht iomlán le fáil anseo: [NCCA.ie](https://www.ncca.ie)

Sean-Ghréigis

Bhí an tSean-Ghréigis á labhairt agus á scríobh sa Ghréig ó dheireadh na Cré-umhaoise. Tá sé deacair abairt Bhéarla a chumadh gan focail a dhíorthaítear ón nGréigis a úsáid, agus tá an tSean-Ghréigis fós lárnach i dtéarmaíocht theicniúil réimsí ar nós an dlí, leigheas, agus na heolaíochtaí.

Cuirtear drúchtsonraíocht na Sean-Ghréigise don Ardteistiméireacht i láthair ina dhá shnáithe: Teanga agus Litríocht na Sean-Ghréige i gComhthéacs. Roinntear iad chun idirdhealú a dhéanamh idir scileanna a bhaineann le sealbhú teanga agus scileanna a bhaineann le téacsanna a scríobhadh ina teanga bhunaidh a thuiscint, a luach liteartha, a gcomhthéacs stairiúil, agus tábhacht chultúrtha. Tá siad, áfach, idirghaolmhar agus idirspiléach go bunúsach, agus níor cheart na snáitheanna agus na torthaí foghlama a mheas ina n-aonar ach ba cheart dul i dteagmháil leo ar bhealach lán-chomhtháite.

Tá dhá chomhpháirt mheasúnaithe ann: scrúdú scríofa agus comhpháirt mheasúnaithe bhreise ina bhfuil staidéar taighde. Tá nasc chuig an drúchtsonraíocht iomlán le fáil anseo: [NCCA.ie](https://www.ncca.ie)

Na trí shonraíocht eile i dTráinse 1

Tá sé beartaithe na drúchtsonraíochtaí ábhair do na hábhair eile i dTráinse 1 – Gnó, Gníomhú ar son na hAeráide agus Forbairt Inbhuanaithe, agus Léann na Drámaíochta, na Scannánaíochta agus na hAmharclannaíochta, a chur amach le haghaidh comhairliúcháin go luath san Earrach 2024, faoi réir fhaomhadh Chomhairle an CNCM.

Labhair linn – beidh Oifig Bhainistíochta Chlár Athfhorbartha na Sraithe Sinsearaí ag Taispeántas Eolaí Óg agus Teicneolaíochta BT 2024.

Reachtálfar Taispeántas Eolaí Óg agus Teicneolaíochta BT 2024 an 11 – 13 Eanáir 2024. Beidh seastán ag an Roinn Oideachais, agus ag comhghleacaithe ón gComhairle Mhúinteoireachta, ag an taispeántas.

Beidh Oifig Bhainistíochta Chlár Athfhorbartha na Sraithe Sinsearaí ar fáil chun labhairt faoi Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí agus faoin gcaoi ina rachaidh na hathruithe chun tairbhe na scoláirí.

Meabhrúchán!

Tá ról lárnach ag Grúpaí Forbartha Ábhar in athfhorbairt churaclam na sraithe sinsearaí. Tá ainmnithe ó na comhpháirtithe oideachais, ón Roinn Oideachais agus ó phríomhghníomhaireachtaí oideachais eile ar na Grúpaí seo.

Faoi láthair, tá roinnt Grúpaí Forbartha Ábhar á dtionól ag an CNCM agus tá léirithe spéise á lorg ó dhaoine aonair ar mhaith leo ionchur a bheith acu san obair ar na sonraíochtaí seo a leanas: Cuntasaíocht na hArdteistiméireachta, Staidéar Foirgníochta na hArdteistiméireachta, Innealtóireacht na hArdteistiméireachta, Béarla na hArdteistiméireachta, Tíreolaíocht na hArdteistiméireachta, Nascmhodúil GCAT agus Corpoideachas na hArdteistiméireachta.

Tá sonraí iomlána ar an bpróiseas iarratais ar fáil anseo: [NCCA.ie](https://www.ncca.ie)
Is é **10 Eanáir 2024** an spriodhata.

Tá sé beartaithe go mbeadh cruinniú ag na Grúpaí Forbartha Ábhar i mí Feabhra 2024.

Coinnigh an Dáta Saor

Athfhorbairt na Sraithe Sinsearaí – Comhdháil do Cheannairí Scoile

Cathain: 27 Feabhra 2024

Cén áit: Cruinniú & Imeachtaí Pháirc an Chrócaigh,
Baile Átha Cliath

Tuilleadh sonraí le teacht

Is féidir tuilleadh eolais ar Athfhorbairt na Sraithe
Sinsearaí a fháil ag gov.ie/seniorcycle.

Is féidir ceisteanna maidir leis an nóta faisnéise seo a
sheoladh chuig: scr_info@education.gov.ie.

An Roinn Oideachais
Department of Education